

„Primorski List“

Izhaja vsaki 1., 10., in 20., dan v mesecu. Cena za celo leto 1 gl. 50 n., za pol leta 75 n. Posamezne številke se dobivajo v tabakarnah: Nunske ulice in Šolske ulice po 4 nov.

PRIMORSKI LIST

Boučljiv list za slovensko ljudstvo na Primorskem.

Vse za vero, dom, cesarja!

Uredništvo in upravnništvo mu je v Gorici, Nunske ulice št. 10. — Nefrankovana pisma se ne sprejemajo. Rokopisi se ne vračajo. Upravnništvo sprejema oglase in nannila po pogodbi.

Odgovorni urednik in izdajatelj: J. Marušič.

Lastnik: Konsorcij „Primorskega Lista“.

Tiska: Hilarijanska tiskarna.

Šolski zalogi

v raznih kronovinah Avstrije.

Slovensko ljudstvo je te dni zahtevalo — po svojih poslancih v deželnem zboru — da naj se ustanovi za goriško deželo: vkupni deželni šolski zalog.

Zdaj nimamo deželnega šolskega zaloga, ampak le okrajne blagajne. Dežela je razdeljena v pet okrajev in ti so: 1. Gorica, mesto samo za se; 2. goriška okolica (Vipavsko, Brda in Kanalsko); 3. tolminski okraj (Tomin-Cerkno-Bovec); 4. sežanski okraj; 5. gradiščanski okraj. V okrajih slovenskih so skoraj same kmečke občine, katere imajo ubogo malo dohodkov ali veliko stroškov za šole, za ceste in — za mesta, zlasti za Trst in Gorico, kjer je veliko delavskega ubožnega ljudstva iz slovenskih občin, za katero morajo uboge naše občine plačavati vsako leto tisočake. Poleg tega imajo mesta, pri nas Gorica od dežele velike zaslužke v trgovini. Toda tudi od deželnega odbora, od c. kr. vlade, od c. kr. uradov, od železnice, od vojaštva itd. ima Gorica velike zaslužke; občine pa le plačujejo za vse urade, za vojaštvo, za deželni odbor, za vlado, za mestne ceste in trge. Bilo bi torej pravično, da bi Gorica vkupno z občinami nosila dolžnosti in bremena. To je vsakomu očitno, kogar ni ali strah preslepila ali kogar ni vedno strah govoriti resnico in zastopati pravico, kakor n. pr. naše italijanske katoličane. Krivice ne morejo zagovarjati, pravico se pa bojijo braniti in tako — molčijo! A bolj ko molčijo, bolj jim liberalci hujskajo ljudstvo.

Da bo krivica, katero trpi naše slovensko ljudstvo od liberalne italijansko-judovske stranke, bolj očitna, naj tukaj navedemo, kako plačujejo v drugih kronovinah mesta z občinami oziroma z okraji skupaj stroške za ljudske šole. Povemo naj pa že naprej, da naši okraji plačujejo sami zase že do zdaj 60 — 140% na izravne davke, drugod po svetu pa 10%.

Na Češkem (postava 19 febr. 1870): 1. Občine nosijo stroške za potrebna poslopja, ali imajo pravico do deželne podpore, ako so preobložene (§ 26, 27). 2. Okraji nosijo stroške za plače učiteljev in vse drugo do 10% od izravnih davkov (§ 25), kar je več treba za šole, plačuje cela dežela. 3. Mesta, ki so same zase okraj, plačujejo vse stroške same brez deželne podpore.

V Bukovini: 1. Občine plačujejo šolske stroške do 10% od izravnega davka. 2. Dežela plačuje vse, kar je več ko 10% (Postava 30. jan. 1873. § 31, 50).

V Dalmaciji (postava 29. dec. 1871. § 30.) Cela dežela ima vkupni šolski zalog.

V Galiciji (postava 3. maja 1873. št. 18, 28). 1. Občine plačujejo do 9% na izravne davke. 2. Okraji do 3%. 3. Dežela plačuje vse kar je več.

Na Koroškem (postava 17. jan. 1870). 1. Občine plačujejo stroške za poslopja. 2. Dežela plačuje vse plače učiteljev. 3. Dežela nosi vse stroške za meščanske šole.

Na Moravskem (postava 14. jan. 1870. § 42, 44). 1. Občine plačavajo za poslopja, pa imajo pravico do podpore, ako so preveč obložene. 2. Občine plačavajo učiteljem plače do 8% na izravne davke. 3. Dežela plačuje vse, kar je več ko 8%.

V Avstriji pod Anizo (postava 5. aprila 1870. § 53). 1. Občine plačujejo stroške za poslopja. 2. Okraji plačujejo plače učiteljem do 8% od hišnega in zemljiškega davka in do 6% od obrtniškega in pridobitnega davka. 3. Dežela plačuje vse kar je več.

V Avstriji nad Anizo (postava 23. junija 1870. § 37). 1. Občine plačujejo stroške za poslopja. 2. Dežela plačuje vse druge stroške.

Na Solnograškem (postava 10. jan. 1870. § 37). 1. Občine plačujejo stroške

za poslopja. 2. Dežela plačuje vse druge stroške.

Na Štajerskem (postava 4. febr. 1870. § 35, 36, 61). 1. Občine plačujejo stroške za poslopja. 2. Okraji plačujejo učiteljem plače do 10% na izravne davke. 3. Dežela plačuje vse, kar je več.

Na Tirolskem (postava 30. aprila 1892). Dežela pomaga občinam z 20% primanjkljaja, § 82. Dežela plačuje učiteljem kvinkvenije § 82. Dežela plačuje pokojnine § 98.

Na Predaliskem (postava 17. jan. 1870. § 38). Občine plačujejo vse stroške, ali imajo pravico do podpore iz deželnega zaloga, ako so preobložene (postava 28 febr. 1870. § 46, 49).

V Šleziji: Občine plačujejo vse, ali imajo pravico do podpore iz deželnega zaloga, ako so preobložene (postava 28 febr. 1870. § 46, 49).

V Trstu (postava 15. maja 1874. § 2). Dežela plačuje vse šolske stroške.

V Istri (postava 17. jan. 1870. § 33). 1. Občine plačujejo stroške za poslopja. 2. Dežela plačuje vse druge šolske stroške.

Toda l. 1896. so nestrpni in nevoščljivi it. liberalci postavili tako predelali, da plačujejo Hrvatje svoje šole, Italijani svoje.

Na Goriškem: Okraji plačujejo vse stroške, dežela pa nič. — Srečna Gorica mej vsemi avstrijskimi mesti! Dohodke mesta ima, stroškov pa nima. Ta pregled avstrijskih kronovin je živja pričča, kaka vnebovpijoča krivica se godi našemu delavskemu slovenskemu ljudstvu na Goriškem.

Toda Slovenci, ne obupajte! Bogatini niste, ali ako se organizujete, boste sami gospodarji na svoji zemlji. Zginili bodo ošabni judovski in liberalni kramarji goriški, delavsko ljudstvo slovensko pa bo ostalo, kakor stoji, od kar obstaja to nehljavno mesto, kateremu so slovenski delavci in kmetje dali lepo ime — Gorica.

Narodno gospodarstvo.

O varčnosti.

Kdor vam pravi, da morete obogatiti na drugi način, kakor s pridnostjo in varčnostjo, ne poslušajte ga; on je ostrupljen valec.

Benjamin Franklin.

Namenili smo se slovenskemu ljudstvu pod tem zaglavjem na kratko govoriti o varčnosti. O varčnosti govoriti dandanes ni tako lahko. Mnogokrat celo niti varno ni govoriti in pisati o varčnosti, ker se ob takih pogovorih gotovi ljudje razhujajo liki bik ob pogledu rudeče zastave. Drugi, ki sicer niso taki, se priporočevalcu varčnosti pomilovalno posmehujejo, kakor da bi ne bilo v njegovi glavi vse v redu ter ne poznal življenja. Mnogi ljudje, da povemo na kratko, so veseli, da si morejo tudi čez potrebo privoščiti, češ, da živijo samo enkrat, drugi pa da vsaj pošteno prežive sebe in družino. O varčnosti ni govora. Vkljub tej zavesti hočemo govoriti o varčnosti, ker je varčnost vsakemu človeku potrebna, posebno pa Slovincem. Slovensko ljudstvo ni ravno bogato obdarjeno s posvetnim blagom. Tem varneje mora ravnati s tem, kar ga ima. Varčiti moramo v vsakem oziru, da se ohranimo kot samostalen narod, da se osvobodimo tuje gospodarske jarma. Varčiti mora kmet, da si ohrani svoje dedno posestvo, svojo domačijo. Varčiti mora obrtnik, da si ohrani svojo samostalno obrt. Varčiti mora delavec, da si pripravi boljšo prihodnost. Varčnost se mora torej udomačiti v našem ljudstvu, da si gmotno opomore in gospodarsko povzdigne.

Kaj je varčnost?

Varčevati ni navadna neumna skopost, vsled katere človek sebi in svojem odreka celo najpotrebnejše; ni lakomnost, ki brez smotra kopiči denar in premo-

ženje. Varčevati je, vsako pametno priliko porabiti, da človek za dneve potrebe in stiske denar kaj na stran. Varčnost je torej, pametno gospodarsko opravilo, katero je treba razumeti in znati, kakor vsako drugo.

Ali je možno varčiti?

Varčevati mora več ali manj vsak človek, katerem je le mogoče. Kajti vsem preti starost, bolezen, nesreča, in večina ljudi mora skrbeti ne samo za se, marveč tudi za svojo družino, otroke, ženo, stariše, itd. Vsi morajo varčiti, ker vsi ljudje so bratje, in ako eden ud trpi, trpijo vsi. Toda ni mogoče štediti, bode kdo ugovarjal, ako človek živi od rok v usta in mora zadovoljen biti, da v trenutku poseduje le najpotrebnejše. Ne ugovarjamo temu, da so tudi dandanes take plače in družinske razmere, da je človeku nemogoče kaj prihraniti. In kdor ima le najpotrebnejše za vsakdanje življenje, kdor bi moral stradati in trpeti, ako bi mu odzeli najmanj, ta ne more varčiti in naj tudi ne varči. Toda kako malo je tako revnih in nesrečnih? Smelo lahko trdimo, da so pri vseh slabih razmerah plače po večini še vedno take, da je človeku pri količkah dobri volji mogoče varčiti. V srednje dobrih časih more si večina ljudi kaj prištediti za čas potrebe.

Volje manjka.

Večini ljudi je možno štediti, ako le hočejo. To nam jasno dokazuje, ker ljudje vsakokrat morejo varčiti, kedar morajo. Ljudje torej ne varčujejo zato, ker primanjkuje dobre volje. Kdo bode n. pr. tajil, da se veselice silno množe, da pohlep po vživanju vedno bolj prevladuje srca človeška, in da vse to požre ogromne svote ljudskega denarja. Vsakdanja skušnjava nam to potrjuje. Človeku se dozdeva, kakor da bi uboge ljudi vodila le ena skrb, kako bi iztaknili novih vzrokov, pod katerimi bi priredili svečanosti in veselice (pri nas se je celo priredil javni ples v proslavo vladarske petdesetletnice), ker človek mora vsaj imenoma imeti kak poyod k zapravljanju. In koliko raznih izgovorov imajo pripravljanih posamniki, s katerimi pokrivajo brezpotrebno zapravljanje časa in denarja. Pomanjkanje trdne volje je vzrok pomanjkanju varčnosti.

Politični pregled.

Notranje dežele.

Delo državnega zbora označuje najbolj dunajski uradni list, ki na podlagi paragrafa 14. objavlja cesarsko naredbo glede nagodbenega in proračunskega proročaja. To pač jasno dokazuje onemoglost naše zbornice. Preteklo leto se je s paragr. 14. pričelo ter tudi končalo. Ali bode v novem letu bolje? Malo je upanja.

Deželni zbori so skoraj vsi že preloženi. Najdalje zboruje deželni zbor nižjeavstrijski, ki pa tudi trati čas z raznimi malenkostmi. Sklenil je, da je nemški jezik jedini učni jezik na ljudskih in meščanskih šolah, prepirali so se radi podpisa na cesarjevi zahvali itd. Stvarnega tudi ta zbor ni mnogo ukrenil. — V češkem deželnem zboru so se Mladočehi jezili radi cesarjevega odgovora, v katerem se ne omenja češko državno pravo. Ognjevitejši zastopniki prete z opozicijo v državnem zboru, med tem ko zmernejši in previdnejši kažejo na zle posledice takega nepremišljenega koraka.

Na Ogerskem je polražaj vedno huje zamotan. Banffy drznim čelom odbija napade opozicije, ki ga hoče na vsaki način vreči. Pogajala se je večina z opozicijo, toda brezuspešno. Ker vlada ne sme pobirati davkov, dokler ni potrjen proračun, vladni privrženci ljudstvo navdušujejo, naj prostovoljno plačuje davke, vladni nasprotniki pa hujskajo narod, naj državi odreče davek. Zmeda je od dne do dne hujsa. Bila se je tudi cela vrsta

dybojev; ker pa so streljali v zrak in s sabljami mahal po mušicalih, ni bilo nesreč. Tudi min. predsednik se je pretepal. Ker nevarnost postaja vedno večja, bili so ministri Banffy, Fejervary in Szeheny pri cesarju v avdijenci. Konečno bode vendar Banffy moral odstopiti.

Vnanje države.

Pomikščenje v Italiji. Kralj Umberto je deloma ali popolnoma pomilostil nekaj nad 2700 političnih kaznjencev. Odpustil je obsojence vse do dveletni kazni, nadalje so oproščeni vsake kazni nedorasli mladeniči in ženske ter starčki nad 60 let. Kaznjencem, ki so obsojeni na večletno ječo, se skrajša kazen do najvišje dobe 3 let. Ta čin italijanskega kralja je čin golo pravičnosti, ker je velika večina teh nesrečnikov po krivici morala tčati v ječi. Med oproščenci je tudi urednik don Albertario.

Med Italijo in Abesinijo so razmere zopet napete. Zdi se, da hoče Menelik še enkrat pošteno naklestiti italijanske „junake“ ter Italiji odvzeti še ostali svet v Afriki.

Španiji preti nova nevarnost na domačih tleh. Nič manj nego 8000 načelnikov in častnikov je brez vsake službe in posla, odkar so razpustili kolonijalno armado. Tudi 200 generalov je na razpolago. Tak položaj je skrajno nevarno. Kako lahko se vname domača vojna!

Amerikanci so komaj od Špancev prevezeli tla, že jim preti vstaja domačinov. Ti nočejo ničesar vedeti o ameriškanskem gospodarstvu. Oni hočejo biti svobodni. Amerikance bode stalo precej truda in denarja, predno bodo udušili upor, katerega so Španci z ogromnimi žrtvami zaman dušili dolga desetletja.

NOVICE.

Gorica.

Osebnost vest. Minister za poljedelstvo je imenoval g. Tomaža Frühaufer, pristava na c. kr. kmet. kem. poskuševališču v Gorici, deželni kulturni nadzornikom pri c. kr. namestništvu v Trstu. G. nadzornik je velezaslužen za poljedelstvo naše dežele ter nam ostane pravičen tudi v svoji novi službi.

„Naša straža“. 4. t. m. so se prikrat zbrali odborniki društva „Naša straža“. — Sestavili so stalni odbor ter pravni, gospodarski in informacijski odsek. V pravnem odseku je izvoljen kot načelnik poslanec dr. D. Majaron, tajnik V. Schweitzer, drugi tajnik dr. J. Dečko. V gospodarskem odseku je izvoljen kot načelnik dr. J. Šušteršič, tajnik dr. Brejc, drugi tajnik Ivan Rojec. V informacijskem odseku je bil izvoljen kot načelnik župan Ivan Hribar. Ker pa volitve v kljub prigovarjanju ni vsprejel, je bil načelnikom izvoljen dr. Krisper, tajnikom L. Smolnikar in drugim tajnikom Jožef Rozman.

Glavni odbor devetero članov je izbral za načelnika dr. J. Šušteršiča, za namestnika dr. Krisperja, za glavnega tajnika dr. Brejca in za blagajnika L. Smolnikarja.

Da pa bode društvo delovalo uspešno, podpirajmo je ter pristopajmo v največjem številu!

Dva nova lista. V „Narodni tiskarni“ v Polju bode izhajal list „Adriatische Post“ ki se bode bavil s političnimi, narodnimi in gospodarskimi prasanji v deželah ob Adriji.

V Trstu pa je v „Dolenčevi tiskarni“ nenadoma pogledal v svet tednik „Novi svet“. O listu še ne moremo govoriti.

Deželni glavar grof Coronini se je odpovedal dež. glavarstvu in poslanstvu. Pričakovali smo že kaj takega. Deželni glavar je bil zastopnik mesta goriškega. Ker pa je mestno starestinstvo v izredni seji protestovalo proti deželnemu šolskemu zalogu in je posebno odposlanstvo (Venuti, Lenassi, Canetti) to sporočalo grofu Francu, je isti torej moral odstopiti. Bivši deželni glavar je bil navadno posredovalec med obema strankama

v dež. zboru. Ne moramo reči, da je bil neprijazen Slovence, povedati ne moramo, da je s svojo vplivno besedo mnogo koristil Italijanom, pokrival mnoge njihove grehe, tako da pri osrednji vladi niso mogli spoznati pravih odnosov v Primorju. In kako hvalo žanje sedaj bivši dež. glavar? Nehvaležnost je plačilo sveta. Toda sedaj Lahij v „Karijoli“ povračujejo g. profu vse vsloge s tem, da ga blagotijo in grde. Sedaj, ko je zamorec že storil svojo dolžnost, mu pa tako povračajo.

Mestni svet je sklical izredno sejo dne 31. dec. p. 1., ob 5. zvečer. Dnevni red je bil protest proti nameravanemu šolskemu zalogu. Povabljen je bilo še posebej tudi občinstvo, katero, se ve, si ni pustilo dvakrat reči in prišlo v velikem številu; imelo je zopet ugodno priliko uprizoriti brez strahu „škandal“.

Razložil je najprej župan Venuti po svoje krivice, katere bodo Italijani trpeli.

Nato pa je neizogibni žid Graziadio Luzzato v dolgem govoru v veselje zdvajane galerije mahal na vse strani; pred vsemi se ve je plačal prevz. knez in nadškof. — Stareš. Bombig je predlagal naj se sklep seje neznani tudi prevzvišenemu.

Zapeli so še znano „Lasse pur...“ in med upitjem „Viva Gorizia italiana“, „abbasso il vescovo“, „tutti protestanti“ in drugimi so se hrabri demonstranti razšli.

To je žalostna slika, kako globoko je Gorica v židovskih krempljih. Žid vlada in slepo drvi za njim vsa omikana gospoda in neomikana fakinaža. Noben se ne upa ustaviti temu neomejenemu gospodarstvu. Katoliške stranke ital. — ni „Corriere“ je evangelij tudi po boljših hišah. Res, malo tako požidovljenih mest kakor Gorica.

Goriškega deželnega zbora II. seja je imela biti v saboto ob 4. Ker pa ni bilo italijanskih poslancev in sta tudi na slovenski strani manjkala dr. Tuma in dr. Abram, je predsednik dr. Gregorič konstatoval nesklepčnost ser sejo preložil na drugi dan. Tudi prevzvišeni knez in nadškof ni prišel k seji.

Vendar pa je bilo za vsaki slučaj vse pripravljeno. Na trgu pred deželno hišo je bilo polno slavnega laškega občinstva. Na galeriji pa smo poleg „iz obražene mularije“ gledali obraze proslule goriške fakinaže, ki dan za dnem postava ob vogalih goriških ulic. Bilo je torej pripravljeno vse, toda delo se jim je ponesrečilo. Zabeležimo tudi govorico, da se je pripravljalo nekaj proti nadškofu in slov. poslancem; obrazi na galeriji pa so nas v tem potrdili Pač žalostno, ako se morajo Italijani posluževati že takih sredstev.

Shod v gledališču. Politično društvo „Unione“ je sklicalo dne 6. jan. o polдне shod v gledališču. Niso si upali sklicati javnega shoda, dajali so le gotovim svojim ljudem vstopnice. To je še dobro znamenje. Ljudstva nabralo se je vendar veliko, saj je vse nahujskano po plačanih agitatorjih. Kaj so govorniki, Venuti, Valentinis, Verzegnassi, govo-

rili ve že vsak; hujskali so množice na Slovence, na škofa, upili o krivcah, katere se jim godé. Na dnevnem redu je bil zraven šolskega zaloga tudi hrvatski gimnazij v Pazinu. Uboga Gorica, uboga „italijanska omika“ koliko bo s tem gimnazijem trpela? In vendar tak odpor proti tej mrvici enakopravnosti. Kaj počneš k temu vlada?

Zvečer 6. jan. je druhal, nahujskana že od shoda v gledališču sedaj pa plačana se valila po mestu. Zbirala se je v zakotnih ulicah. Za njimi so korakoli 3 stražarji in pazili, da se kdo ne zgubi. Pred škofijo je nastopila žandarmerija in razgnala druhal, ki je v raznih vzklkih kazala svojo oliko. Mnogo je bilo aretiranih, med njimi celo otroci. Na čelu druhal so bili nadebudni sinovi Pajerja, Venutija in Verzegnassija. Polcija je med drugimi zaprla sina Pajerjevega, Venutijevega, komisarja na zelenjadem trgu Griona itd. Tudi pokopalški čuvaj Ongaro ali po dunajski „Unkraut“ je prišel v „špchkamro“. Po mestu pa se je raznesla govora, da je jedna ženska všla iz mrtvašnice mej tem ko je bil „Unkraut“ v zaporu. Zapri se tudi nekoga Šaplo, pisaca pri Valentinuzziu, ki je z marsikaterim naših naročnikov v isti slovenski soli trgal hlače.

Kdo se je udeležil demonstracije? Sama nezrela mularija in najbolj propala fakinaža, katera za kos polente in liter vina kriči, tudi „Živio Slovenci“. In tej druhal so načelovali sinovi Pajerja, Venutija itd. In to naj bode sijajni dokaz ljudske volje, kakor trdita „Karijola“ in „Budalo“. Prevzvišeni sme biti pač ponosen, ako taka druhal demonstruje proti njemu.

Kdo je vprizoril to demonstracijo? To je pač javna tajnost. Vedno so iste roke, ki delujejo zahrbtno ter pošiljajo goriško fakinažo v ogenj. Da je bila ta demonstracija naročena in plačana, dokazuje dejstvo, da je policija pri mnogih aretirancih dobila večje svote denarja. Od kod so taki ljudje, ki navadno nimajo beliča, imeli h krati toliko denarja in čemu? „Za 4 krajcarje sem zadosti kričal“, odgovoril je slov. deček priganjaču, ki ga je silil naj kriči. „No soi mat di la a sgosami per un patakou“, je kričal drugi. Od kod krajcarji od kod patakou? Od onih ki so isti dan imeli polne žepe, da so podmitili mularijo in fakinažo. Da, da, ta demonstracija ni bila izraz ljudske nevolje ampak uspeh novcev, katere so razsipale znane roko po znanih agitatorjih. Naj se „Corriere“ in „Sentinella“ le bahala s to demonstracijo. Ako so se jim tu ni tam tudi posrečili dokazi z ceste, se jim takrat niso, ker se je le prehitro pokazal pravi izvor demonstracije. Živeli goriški patakoni.

Mi Slovenci pa gremo brez strahu v boj. Rojaki v vaših rokah je zmaga. Toda polične demonstracije, boj in krik fakinaže prepustite našim sosedom; nas pripelje le boj na gospodarskem polju do zmage. Osamosvojimo se, če tudi polagoma pa gotovo, utrjujmo gospodarsko neodvisnost in zmaga bode naša. Ne pitajmo gada na svojih prsih. Rojaki pomnite, da srajca vam je bližja kot jopič.

Izrazi goriške avite kulture.

Dne 6. jan. slišali smo naslednje vsklike med laško sodrgo: Fuora i preti, abbasso il clero, abbasso la scuola, fora i škavi, morte al vescovo, morte a tutti i škavi. Potem naslednji evviva: viva Ucekar, viva Camber, viva Gorizia italiana, viva Garibaldi (menda ne znani goriški mešetar), viva Umberto, viva la liberta d'Italia, viva la liberta italiana itd. Tako so vpili, ne pa samo viva Gorizia ital., Pisino, Istria itd. kakor nedolžno poroča „Corriere“. In oni „oliki“ mladenič tudi ni bil prijat radi teh nedolžnih vsklkov, kakor poroča madame „Karijola“, marveč radi vse drugih vsklkov. Tako je bilo. In italijanski narod je lahko ponosen na goriško vejo, ki poganja tako izboren sad večstoletne kulture. G. posl. Valentinis je na shodu govoril o kulturi italijanski ter poziviljal Slovane, naj pokažejo svojo kulturo. Zvečer pa je italijanska druhal takoj potrdila besede g. poslanca.

Pastorella. Preč. msg. dr. Sedej je v stolni cerkvi prepovedal slavni „kaptli“ peti znani „Laetentur coeli“. Seve je bilo ne malo krika. Slavni pevec: so iznajdljivi; podtaknili so besede tega ofertorija pod drugi, pa so „lajsali“. A „pastorello“ moramo pa le peti so si mislili; moramo si splačati zato, da to „novo“, katero že „lajnajo“ vrabci na strehi stolne cerkve, ne moremo zopet enkrat peti. Rečeno, storjeno. Poldrugi ali dva, v dobrih slučajih o največjih praznikih celo 4. hodijo pet v cerkev sv. Ignacija. In ta so se hoteli pokazati. Peli so na Božič „pastorello“. Naj že bo bodimo enkrat v letu otročji. A čuj! peli so jo na sv. Štefan, peli so jo na novo leto; a le pol, in še to slabo; menda jih je bilo že sram. Ne, peli so še na sv. treh kraljev dan, se ve zopet le polovico. A ni to fletno. O mašah niti ne govorimo. Vaš list je že večkrat zaslužen opral slavne pevce, kateri po vseh cerkvah pojejo v zasmeh — pravemu cerkv. petju. Veseli nas, da je začelo nekaj gibanja.

Iliberna-židovska Gorica pa Jezuiti. Na praznik Razgl. G. je „italijanska“ Gorica protestirala ob 12 v gledališču proti hrvatskemu gimnaziju v Pazinu in proti šolskemu zalogu. Zvečer so druhal podkupljenih fakinov drle po mestu z vskliki, kakor jih naš list ima na drugi strani. Tako italijanska, reci židovska Gorica, katera sovraži in interpelira zoper člane Jez. družbe.

In oni? — Ob 6 zvečer so priredili ponižno akademijo pri kateri so bratje J. družbe v raznih jezikih slavili rojstvo in razglašenje Odrašenika. Govorili in peli so v raznih slovanskih-romanskih, in germanskih jezikih. Zraven omikanih jezikov tudi v zadnjem jeziku zapuščenih divjakov Tulu.

Da, tu učenci sv. Ignacija, tu Kristus, tam framasonska Gorica. Tu pravica tam krivica — poosebljena.

Sramota. Že nekaj dni sem opazujemo pred kneznadškofijsko palačo c. kr. stražo, katera mora varovati stanovanje prevzvišenega kneza in nadškofa pred

izbruhi nahujskane mestne fakinaže. To je sad „avite kulture“.

Tečaji za orgljavce. Z veseljem smo pozdravili misel, da misli cecilijansko društvo letos napraviti tečaje za orgljavce. Komur je pri sercu pravo cerkv. petje, si jih mora le želeti. Do sedaj nič ne vemo ali bo ali ne. Gotovo najbolje bi bilo, da bi bili sedaj kmalu, dokler ne začne delo. Veliko orgljavcev bi bilo sedaj najbolj prostih, najlaže bi se odrgali od doma. Zraven pa naj bi č. gg. župniki poslali svoje orgljavce, jim dali tudi odškodnino, in jim kolikor mogoče povrnili stroške. Lepo petje je v čast cerkvi. Nikakor pa ne more kdo zahtevati da bi orgljavec zraven truda imel še stroške. Za zboljšanje cerkv. petja se ne sme gledati na žrtve.

Utopil se je v Soči v soboto prostak goriškega pešpolka. Vzrok gotovo vedno — stara pesem.

Tudi žid Adlerstein! Ko se je dne 2. dec. blagoslavljat temeljni kamen za zavod pri „rusi hiši“ bil je na odru tudi žid Adlerstein. Zadržje smo poročali, da so bili navzoči vsi štiri židovski mestni starašine. Bilo je tedaj poleg šestih krščanskih goriških starašin kar celih pet židov na odru. Gorica je lahko ponosna.

Shod v Št. Ferjanu, na praznik sv. treh kraljev, se je dobro sponesel. Zbrali so se možje iz Št. Ferjana in Cerovega, mej njimi g. župan Klanjšček in g. Lorencon, kakor tudi preč. g. kurat F. Rutar. — Na predlog g. sklicatelja dr. J. Pavlica so zborovalci izbrali za predsednica shodu veesp. g. Jak. Kormavlija, nadiučitelja in tajnika.

Na to je g. sklicatelj v daljšem govoru razložil, kaj je zadržnost delavskega ljudstva in kako je potrebna. Ker je bila beseda poljudna, so poslušalci govor dobro razumeli in z veseljem pritrdili, da naj se ustanovi v Št. Ferjanu — Cerovem zavarovalnica in posojilnica.

Zavarovalnico so takoj ustanovili, ustanovitve posojilnice so odnesli do prve prilike.

Shod v Sovodnjah, v nedeljo dne 8. t. m., je sklicalo kat. slov. delavsko društvo. Iz Gorice sta prišla blg. g. predsednik G. Likar in dr. J. Pavlica.

V dvorani g. Cotiča so se zbrali možje iz Sovodenj, Gabrij in z Vrha, mej njimi preč. gg. A. Jug in Jož. Ferfoglja, gg. učitelji Benko, Vittori in Lukančič.

G. predsednik G. Likar, veselo pozdravljen je zborovalce navduševal-k pristopu v društvo. Resnico, da je v družbi moč, je pojasnjeval z zgledi drugih slovenskih društev in zadrug, n. pr. družbe sv. Mohorja, posojilnice v Gorici, trgovske zadruge i. t. d. Včasih menimo, da se ne upamo, ali če smo združeni nam bo vse mogoče. Naše društvo bo delavcem trpinom veliko pomagalo.

Na to je dr. J. Pavlica govoril o potrebi organizacije vsega delavskega ljudstva: kmečkega, obrtnega in tvorničnega.

Oziral se je tudi na očitanja socialnih demokratov.

Ob koncu je priporočil 1. naj takoj izvolijo odbor, ki bo ustanovil posojilnico za Sovodnje-Gabrije-Vrha. (V odbor je izvoljenih petero mož) 2. da naj se vpišejo v kat. slov. delavsko društvo (vpisalo se je več delavcev). 3. da naj pristopijo h krojaški zadruzi v Gorici z deleži po 20 gl. (Pristopili jih je takoj sedem).

Čudno in sumljivo. Nad predvečer zadnjega deželnozbornskega zasedanja je goriška fakinaža demonstrovala povsod po mestu, celo pred palačo prevzvišenega kneza-nadškofa — samo pred palačo glavarjevo ni demonstrovala in vendar je c. kr. vlada predložila zakon o šolskem zalogu. Kako naj si to razlagamo? Dalje! Vse demonstrante je bil lahko en sam mož razgnal s palico in vendar je celo noč ni mogla zabraniti vsa c. kr. policija! Kako naj si to razlagamo? Zdaj smo prepričani, da je treba pri goriški vladi korenite premembe.

Kako znajo farbati! Boj proti deželnemu šolskemu zalogu so Italijanski kolovodje razvneli na vsej črti. Da bi pa ljudstvo v Furlaniji še bolj nahujskali, šel je dr. Pajer sam v Furlanijo. In modra glavica si je znala pomagati. Pravil je baje ubogim Furlanom, da bodo morali, ako se sprejme ta zakon, plačevati po 4 gl. več od njive. S takimi „fərbami“ je farbal Pajer, ter hujskal in dražil ubogo ljudstvo. Mi le obžalujemo, da nikdo ni imel poguma vso stvar stvarno obrazložiti furlanskemu ljudstvu: Ako bi se bilo to zgodilo, bi furlansko ljudstvo spoznalo, za kaj se gre in ne bi bilo dalo „fərbati in hujskati“ poznatim goriškim pustolovcem.

Smrtna kosa. Tužnim srčam poročamo, da je v nedeljo umrl vrli narod-

L I S T E K

Resnična dogodba

iz življenja sv. očeta Pija IX.

L. 1824. sreča v Rimu duhovnik Ferretti mladega zločinca Kajetana katerega so ravno peljali na morišče. Zločinec je bil ves skesan in v božjo voljo vdan. Pogled tega nesrečneža Ferrettija tako gane, da se nemudoma napoti v Vatikan in sprosi zločinca mesto smrti dosmrtno ječo. Takoj odvedejo zločinca v ječo. — Čez dva in dvajset je bil izvoljen milosrdni duhovnik Ferretti za papeža, z imenom Pij IX. Kajetana ni pozaobil in sedaj se je hotel sam prepričati, ali je pomiloščeni zločinec vreden njegove dobrote, in če se je v resnici spreobrnil. Ob enem je pa tudi hotel vedeti, kako ravnajo v njegovem stolnem mestu Rimu z jetniki. Preobleče se v čisto navadno duhovniško obleko in se napoti zvečer v mraku proti Angeljskem gradu, kjer je bila jetnišnica. Ko dospe tja, prosí jetnicarja, naj mu dovoli vstopiti.

Jetničar, surov človek, mu noče odpreti vrat: se le ko mu dozdevni priprosti duhovnik pokaže dovoljenje papeža samega, da sme obiskati nekega jetnika, mu jetničar z godrnjanjem odpre vrata. Pij IX. stopi v ječo Kajetana. Kajetan ga ni spoznal, zato ga s strahom praša, kaj hoče od njega. Prinašam vam vesti

o Vaši materi, mu odgovori Pij IX. Pri tem sladkem imenu zakliče jetnik: Moja mati! oh, ali še žive? Bog bodi zahvaljen. „Vaša mati še žive in me pošiljajo semkaj, da naj Vas tolažim z upanjem na boljšo prihodnost.“ Kajetan, prevzet od velicega veselja, objame duhovnika in prvi ves ginjen: Torej me Bog vender še ni pozabil, ker mi tukaj pošilja angelja, kateri vliiva tolažbo v moje srce. Ko se Kajetan umiri, pripoveduje duhovniku zgodbo svojega življenja. Ko konča mu pravi duhovnik: Prijatelj, vi bi se morali obrniti na papeža in ga prositi pomiloščenja. Ker delate že dva in dvajset let pokoro za Vaš mladostni zločin, bi Vas gotovo pomilostil. —

Kajetan: Saj sem že večkrat pisal — toda brez uspeha.
 Pij.: Poskusite še enkrat.
 K.: O gospod, je vse zastoj, moje pismo bi gotovo ne prišlo v roke Gregorja XVI.
 P.: Gregor XVI. ne živi več, obrnite se tedaj na novega papeža Pija IX.
 K.: Jaz bi že pisal, pa kdo mi ponese pismo sv. Očetu.
 P.: Jaz sam — pišite — tu imate papir in svinčnik.
 In jetnik res napiše prav ganljivo prošnjo do sv. Očeta. Duhovnik vzame pismo in se poslovi od Kajetana z besedami: Dobro, še ta večer bo imel sv. Oče pismo v rokah, ostanite zdravi prijatelj. Zaupajte v Boga, molit za Pija IX in upajte.
 Nato se povrne duhovnik k jetničarju,

njak in naročnik našega lista gosp. Anton Ferletič, posestnik v Mirnem 24 let star. Pogreb je bil danes dopoldne. Bodi mu zemljica lahka!

„Slovenska Zveza“ katol. bralno pevsko društvo je imelo svoj redni občni zbor 8. januarja. V odbor so bili voljeni: g. Jožef Mervič, predsednik; g. Anton Jakončič, podpredsednik; g. Franc Černic, blagajnik; g. Matija Lavrenčič, pevovodja; g. Jožef Ličan, tajnik; namestnikom: g. Peter Brumat in g. Janez Blažica.

Iz Gorjanskega. Dne 6 januarja je imelo tukajšno bralno društvo Narodni dom svoj občni zbor, pri katerem si je izvolilo svoj novi odbor. Predsednikom izvoljen je Ludvik Štrekelj, veleposestnik, kateri jamči s svojo marljivostjo, da bo naše bralno društvo „Narodni dom“ v bodoče napredovalo na pravi verskonarodni podlagi.

Za božične praznike je tukajšnji gospod kurat obdaril trideset bolj ubogih šolarčkov z lepimi mašnimi knjžicami. Videti je bilo prav ginljivo o božičnih praznikih, kako so ti obdarjeni šolski otroci pobožno molili pri božjih službah v cerkvi iz svojih novih mašnih bukvic.

Iz Šmartnega nam poročajo, da so na praznik sv. treh Kraljev obhajali lepo cerkveno slovesnost, katero je posebno poveljeval izvrstno izvežbani cerkveni pevski zbor. Čast neumornemu organistu g. Karolu Simčič. Le tako naprej,

Požar. Na sv. tri Kralje je gorelo pri posestniku Matiji Faganel v Oseku. Ljudje so bili vkljub ponočni uri (ob 3. zjutraj) hitro na nogah, toda hiše, ki je bila polna sena in stelje niso mogli rešiti. Hvala Bogu da so rešili sosednja poslopja. To je bilo tem lažje, ker v Oseku sedaj ne primanjkuje vode, odkar smo jo iz glavnega studenca razpeljali po vasi. Pogorelec je bil zavarovan.

Italijansko ljudsko šolo v Podgori je otvorila „Lega nazionale“. Pouk je že pričel. Sedaj bo Podgora zopet srečna.

Županom v Ločniku je bil po smrti Fr. Zottiga izvoljen Štef. Cociancig. Namesto-iča imajo — čiča, vse pa dokazuje pristno italijanstvo ločniško.

Zopet trgovci z dekleti! Na postaji v Korminu na Furlanskem je tle dni prišla policija nekega E. Reinholza v trenutku, ko je baš hotel stopiti v vlak z svojo žrtvijo, mladim dekletom iz Galicije. Kragulja je zasledovala tržaška policija in omenjenega dne brojavala v Korminu. Lopov je nameraval potovati z dekletom v Ameriko, kjer jej je obetal razkošno življenje na strani nekega bogataša, a pravica mu je prečrtala račune. Zdaj sedi pod ključem in pred sodiščem se izve še najbrže več njegovih lepotic, kajti ta zver se peča že dalj časa s to kupčijo. Prvotno je slepar hotel zatajiti svoje pravo ime in sezidal za Turkenlauba, pozneje je bil primoran povedati resnico. Kdo ve, ali tudi ta zlata duša židovska pove pred sodiščem, da sodnikov ne briga, ali trguje z obleko, teleti ali dekleti, kakor imajo navado ti tigri?

Kranjski nemškutarji. Zopet nov dokaz nemarnosti! Poročali smo že o cerkvenih in županskih uradnih listih s pečatom: *Zirknitz in Sagoritz*. Zdaj smo prejeli pismo, katerega poštni pečat nosi edini napis: *Neumarkt*. Ugibali smo, kje bi to bilo? Mislili smo, da je kje na Niževavstrijskem. Slednjič smo izvedeli, da je to *Tržič* na Kranjskem. No, Kranjec naš nam osle kaže!

„Svobodni glasovi“, „Brivec“ in „Lj. Zvon“. Dandanes človek res ne ve, na kaki podlagi bi sodil onega ali drugega, ta ali oni dogodek.

Slučajno mi je prišla zadnje dni v roke 30. št. v. tržaškega „Brivca“, in v svojo začudenje sem zagledal na predzadnji strani listovi nekaj poziv, naj si občinstvo kupi letnika 1897-98 *„Svobodni Glasov“ Rok Drohenikovih*, koji mož je zlo znan kot najsrditejši slov. social. demokrat in sovražnik vsega, kar nosi duhovsko ime. „Brivec“ piše: „To knjigo priporočamo vsakomur. Obseza pesni, povesti, poučno-znanstvene sestavke. O „Sl. Gl.“ se je tudi kritika izrekla pohvalno.... Lj. Zvon priznava, da je v doslej izišlih „Sl. Gl.“ mnogo lepoga leposlovnega gradiva v poeziji in prozi....

List torej, ki čuti slovenski, izhaja na meji slov. ozemlja, se zaganja po svoje v vse kar je protivno Slovence, tudi v žide, ta list torej priporoča „Sl. Gl.“, *soc. dem. list.* — Ne vem, kako bi to označil ali z besedo „hudobija“ ali z besedo „nevednost“. „Brivcu“ nečemo sicer ničesar očitati v tem oziru od sedaj, pač pa naj pazi za naprej! Mogoče je tudi, da je „Lj. Zvon“ „Brivcu“ taka avtoriteta, da slepo verjame vse, kar vidi za-

pisanega v njem. Ali je „Brivec“ takó kratkoviden in nerazsoden, da ne razvidi, zakaj je „Lj. Zvon“ hvalil „Sl. Gl.“? Njemu je samo zato, ker so leposlovje v „Sl. Gl.“ strinja z novostrujskimi naturalističnimi načeli!

Sicer pa naj bi bil „Brivec“ ponatisnil v svojem priporočilu tudi nadaljue besede „Lj. Zvona“, kjer piše o *soc. dem. tendencah* v listu, kojih ni odbraval.

Irredentovski pojavi v deželni zbornici tržaški. O nasilstvu večine in galerije nasproti slovenskim zastopnikom v deželnem zboru tržaškem smo že poročali. V drugi seji deželnega zbora pa je posl. dr. Piccoli pogreval stare fraze o zatiranju Italijanov v Avstriji. Za Piccolijem je pritisnil dr. Spadoni, ki je na najbrezobraznejši način razkril mišljenje sedanje gospodovalne stranke v Trstu. Znani dr. je med drugim izjavil: govornim kor imam vero, da klic naših mučenih in vzrujenih duš konečno zadoni preko poliških mej Italije, da bo tam v isti čas zvenel svarilno in očitajoče: očitajte spavalim in nesrčnim, ki ignorujejo ali se delajo, da ignorujejo, da na vratih vztočne Italije živi pleme, ki ima žnjimi ukupen izvor, tradicije, govor, in ki, da si ohrani to najviše dobro, bije najhuje bitke samo in zapuščeno; da je tu tisočletna civilizacija, ki se brani v mučnih vzdihljivih, ko jo hočejo opleniti sovražniki, združeni pod zaščito vlade; in v svarilo državnikom, ki — ne zavedajoči se italijanskih tradicij, in nejednaki francozkim in angležkim državnikom, kateri poslednji toliko žrtvnjejo za one kraje, kjer se govorita dotična jezika — ničesar ne store, da naše morje, ki je bila rimska posest in slava Venecije, ne postane prej ali slej vodovje bodoče Slavije. Pride morda dan, ko naš bolestni klic ne bode več glas upijočega v puščavi, ampak ko najde odmeva tam, kjer ni smatrati brezpametno to-le nado, da pretrese vesti in da vzbudi nove energije; morda pride dan, ko žarek zvezde, blesteče nad reko Tiber, zasmehlja na obzorju naših krajev. Ako pa hoče usoda, da italijanski živelj izgine z zemljepisne karte teh okrajev, mi, prednje straže, pozabljene od domovine, izstrelivše zadnjo patrono, pademo, toda z zavestjo, da smo vršili svojo dolžnost, in s klasičnim geslom na ušnicah: *Ave patria, morituri te salutant!*“

Resneje se dr. Spadoni pač ni mogel izraziti. Vsa zbornica je ploskala navdušeno. Vladni zastopnik je ugovarjal, toda občinstvo na galeriji je s kričanjem motilo njegov odgovor.

Pač lepe razmere. Ta dejstva pač morajo odpreti oči merodajnim krogom.

V Pulju so tudi priredili shod proti hrvatski gimnaziji v Pazinu. Seveda je bil shod sličen drugim italijanskim shodom, drugače pa popolnoma brezvpliven.

Tudi župane skličejo v Trst, da bodo ugovarjali ustanovitvi hrvatske gimnazije. Zelimo jim izvrstno zabavo.

Znani Karlo Martinolich, bivši urednik in vodja puljskih Italijanov, pride pred goriško poroto, katere bode mesto rovinjske sodila o njegovi poštenosti.

Kmetijska zadruga v Dolini pri Trstu bode zborovala dne 16. t. m. Vabi vse ude in neude h obilni udeležbi radi važnosti obravnanih točkah. Med drugim se bode volil ustanovni odbor zavarovalnice proti nezagodam goveje živine ter bode razgovor o ustanovitvi kmečke pošojilnice.

Razgovor bode tudi v sprejemu udov iz občine. Očislo. Klanec. Konečno bode brezplačna razdelitev ameriških tr.

Od nekod. Veselo novico sporočam bravcem „Pr. lista“. Vi v Gorici se bojujete za slovenske ljudske šole, a mi hribovci imamo že visoke šole. Kje pa je ta slavna slovenska univerza?

Na prijaznem Pušnem blizo Srednjega otvoril je slavni naš Hus tako šolo že pred nekaj leti. Prva leta je — se vé dá — slabo uspevala radi pomanjkajnja učiteljskega osovja.

Sedaj pa, hvala nebesom, se je posrečilo našemu „Rektor magnifikusu“ pridobiti najizvrstnejših močij.

Vrli naš Jožko, prvi naš bogataš, častni občan ne vem kje že, tradira Schoppenhauerja, logiko, državno pravo, posebno pa jezikoslovje. Najpriljubljenjša mu je Mažarsčina s svojim „feketom“ in „bassama“. Kako mu teče jezik, da ga je naj večje veselje poslušati. Tako lepo, tako krasno zna govoriti, posebno pa pisati v razne avstrijske časopise vseh narodov, da se je Ročinijska Anica kar vsedla k nogam tega našega modrijana. Oh! srce mi veselja poskakuje, zato ne morem vam več sporočati. Že pride še kaj.

Oh srečni mi!

Papežev nuncij v Petrogradu. Poroča se, da je grof Muraviev predložil carju načrt, naj bi se iznova osnovala papeževa nunciatura v Petrogradu. Od carja Pavla I. ni bilo več papeževega nunciata v Rusiji. Nadškof pariški je izročil ta predlog grofu Muravjevu, ko je bil le-ta 98. v Parizu. Car je bo ja zadovoljen. Poravnale bi se namreč na ta način mnogo lažje in hitreje difference, ki od časa do časa nastajajo v Rusiji.

Zabava nemškega cesarja. Pri vojaški vaji si je nemški cesar dovolil nedavno to zabavo: Vrgel je mnogo novcev daleč od sebe in se srčno veselil, ko tekali grenadirji za njimi in se pulili zanje. Na sprehodu se baje rad s tem zabava.

Za Alojzijevišče so poslali (I. izkaz 1899): V Solkanu nabrali 80 gl. 80 kr. Č. šolski brat Fridolin nabral na Bavarskem 90 gl. Bl. g. Vincenc Podgornik 50 kr. N. N. 2 gl. G. Ant. Obidič, čevljarški mojster 5 gl. Bl. g. Bader 1/2 hl. vina.

Vsem našim dobrotnikom Bog stoteno povrni!

V pokritje dolga 2600 gl. so dalje poslali Alojzijevišču. Slavni županstvu Gabrovica 10 gl., Devin 10 gl., Preč. gg. Anton Bratina še 5 gl., Ios. Kodolja 10 gl., Ios. Primožič 10 gl. Prebl. g. dr. Nikolaj Tonkli 10 gl., Zadnji izkaz 1240 gl. Skupaj: 1295 gl.

Rojaki! Razposlali smo 260 pozivov in nakaznic, katere nam blagovolite napolniti po 10 gl. Ako ustrežete vsi naši želji, poplačali bomo dolg in stem postavili najlepši spomenik za petdesetletnico presvetlega cesarja Franca Jožefa I.

Peti izkaz prispevkov za cesarjev spomenik in Ljubljani. Darovali so nadalje: Vrhpolje pri Vipavi 20 gl.; Sorica nad Železniki 20 gl.; Krško 25 gl.; Spodnja Idrija 20 gl.; Katoliško slovensko društvo za Radovljški kraj 25 gl.; Žiri 25 gl.; Šmrtno pod Šmarno goru 50 gl. in Log pri Brezovici 20 gl.

Listnica uredništva: G. N.: Č. g. župnik v Soči se je odpovedal župniji. Odpoved pa mora sprejeti in potrditi prevzišeni. Dosedaj se to najbrže še ni zgodilo, ker ni bilo še uradno objavljeno. Torej nekoliko potrpljenja.

„Počakajte le 10 minut!“

Napoleona III., Francoskega cesarja sin Luis Napoleon, je bil pobožen mladenič. Pobožnost vcepila mu je v mlado srce že prav zgodaj dobra in skrbna njegova mati. Imel pa je revež prav slabo navado. Vselej namreč, ko se ga je klicalo, to ali ono ukazalo ali kaj opominjalo, rekel je: „pocakajte le 10 minut!“

Vstani, klicala ga je zjutraj mati, ali on je odgovoril: „pocakajte le 10 minut!“

Hodi h počitku! prinesi to in to! spiš ti! poklič ti tega ali onega! ali mladi princ je navadno rekel: „prosim, le še 10 minut!“

Ko je bil njegov oče od cesarstva odstavljen, šel je Luis na Angleško. Tam se je več časa mudil in med tem dorastel v lepega, krepkega in nadepolnega moža.

Ko so v tem času imeli Angleži boj v Afriki z Culukafri, pridruži se tej vojski tudi Louis. Gre v Afriko. Necega dne odtegne se nekoliko od glavne čete, češ da poišče primeren prostor za ležišče. Ž njim bil je en oficir in nekaj vojakov. Prostor so bili našli.

Predno se pa vrne h glavni četi naprosi oficirja, naj bi potrpel še 10 minut, da konča neko ravno začeto risanje. „Je dobro!“ odgovori oficir. Toda ni minulo še 10 minut, tudi ne 5, kar prilomasti iz bližnje šume veliko število divjih Kafrov. Vse se razteče. Ne gledé na cesarjevega princa vbeži tudi oficir, kajti koža je vsakemu vendarle draga. Princ ostane sam. Išče svojega konja; ali, ker ga ni mogel tako naglo zajezditi, so ga prebodli in umorili!

V krvi ležeč, poišče svatinjico, katero je na vratu nosil, in jo ljubeznjivo poljubljuje.

Lahko si mislimo žalost in britkost dobre njegove matere, ko zvé o smrti edinega njenega sina! Zlasti mater hudo boli, ko so ji sporočili, da je bila temu, kriva njegova neumna navada, odkladati vsako reč za 10 minut.

Če se je bil mladi princ naučil v svoji mladosti, hitro ubogati in natančno spolnovati zapovedi in ukaze, bi mu ne bilo to težavno tudi v poznejših letih in ni ga bil zadel tako žalosten konec. Dobil je 18 ran! Če je bil živ ostal, cesarska krona bi morda kinčala njegovogo glavo.

Nesrečna trma in navada ne ubogati hitro! Fantiči in deklice! če imate

tako navado, pustite jo! pustite jo, da se ne bote kesali. Pokorščina je Bogu ljuba in ljudem; nepokorščina pripravi v škodo in v nesrečo.

Anton Obidič,

čevljar
v Semeniški ulici št. 4
v Gorici,
priporoča se
za raznovrstna naročila po meri
za gospe in gospode.
Naročila se izvršuje hitro.
Priporoča dalje tudi svojo.

Saunig & Dekleva

V GORICI — Nunske ulice 14-16 — V GORICI

prodajalnica in edina mehanična popravilnica
šivalnih strojev

Brez konkurence! V zalogi se nahaja nad 100 šivalnih strojev, n. p. za čevljarje, krojače in šivilje. Vsi stroji za šivilje se vdobe od 32 gl. naprej.

V zalogi imata tudi dvokolesa, puške in samokrese.

Naznanilo.

Podpisanec naznanja, da je pred kratkim z dobrim vspehom dovršil V. tečaj krojaških mojstrov na c. kr. obrtnem tehnološkem muzeju na Dunaju, kar mu daje srčnost, da se najtopleje priporoča slavnemu občinstvu za napravo

vsakovrstnih oblek v vsob krojih
in za vsaki stan

po pogodbi in zmernih cenah. — Naznanja tudi ob enem, da ima lastno zalogo različnega skuknena angleška blaga. Sprejema tudi naročila samo za napravo obleke.

Priporoča se rojakom v mestu in na deželi.

rudani

Anton Krušič,

kroj. mojster

V vrtni ulici št. 8 (v Pečenkovi hiši).

Štev. 858

op.

Razglas.

Podpisano ravnateljstvo hranilnice združene z zastavljnico, ustanovljene po grofu Josipu Thurn pok. grofa Jvana v Gorici, naznanja da se obrestujejo vsled odloka prečastitega varstva z dne 28. t. m. št. 353/M. P. vse hranilne vloge od 1. januarja 1899. naprej po 4%.

V Gorici dne 30. grudna 1898.

KONRAD pl. FABRIS

ravnatelj,

Oklic in priporočilo!

Dogovorom z raznimi gg. duhovniki naše okolice, določil sem vezati, v pol platna, katekizem kojoga so dobili člani družbe sv. Mohora, za polovico navadne cene, t. j. za samih 12 novč. ako se mi prinese po več iztisov na enkrat, in sicer tekom januarja 1899. — Kasneje se ne zavežujem več za to ceno vezati. —

Ob enem si usojam rečenim članom naznaniti, da sem za spominsko knjigo „**Naš Cesar**“ izdelal posebne, okrašene izvirne platnice, za katere računam, z vezanjem vred, samo 60 novč. — Platnice prodajam posameznim a komad. 50 novč.

Odličnim spoštovanjem

Ant. Jeretič.

Anton Fon

klobučar in gostilničar v Semeniški ulici ima bogato zalogo raznovrstnih klobučkov in točij v svoji krčmi pristna domača vina ter postreže tudi z jako ukusnimi edili. Postrežba in cene jako soline.

Ed. Pavlin,

v Gorici

v Nunskih ulicah št. 10.

nasproti gostilne „Belega Zajca“ usoja priporočiti preč. duhovščini in sl. občinstvu svojo veliko zalogo nagrobnih vencev vsake vrste, rož za cerkve, palm, šopkov za nove maše in poroke, voščenih sveč, mrtvaških oblek, rakev vsake velikosti, zlatih čerk, lesenih stajal za palme, zlatih loncev, svilnatih trakov vsake širjave in barv, črno rumenih, trobojnic bisernih vencev, papirja (manšete) za šopke, papirja v vsakih barvah za izdelovanje cvetlic.

Belega in črnega papirja in zlatih nog za rakeve, zlata za olepšanje.

Vse po najnižjih cenah

Opozarjam tudi da tiskam črke na perilo in sprejemam vsa v to stroko spadajoča dela.

„Janus“

vzajemna zavarovalnica za življenje na Dunaju ustanovljena l. 1840. Zayod zavaruje za slučaj smrti v najraznovrstnejših kombinacijah ter sloni na podlagi vzajemnosti, vsled česar čisti letni dobiček pripade društvnikom. V 56 letnem obstanku se je pri zavodu zavarovalo:

191 800 oseb s 130,760.000 gld. kapitala in 825.000 rente.

Članom in njih pravnim naslednikom se je izplačalo 18,400.000 gld.

Na premijah (bonus) se je povrnilo 1,994.000. gld.

Kot zavarovanje za slučaj doživljenja in smrti se posebno priporoča.

a.) zavarovanje glavnice, ki se ima izplačati po 20, 25, 30 ali več letih, ako zavarovanec še živi, ali pa povrnitev vseh vplačanih premij s 4% obresti, ako bi poprej umrl (Tarif II. H.).

b.) zavarovanje glavnice, ki se izplača kedar je zavarovanec dosegel določeno starost, ali pa takoj po njegovi smrti (Tarif II. G.).

Osrednja pisarna je na Dunaju I.

Wipplingerstrasse 30 (Janushof).

Zastop za Primorsko in Kranjsko v Gorici, Via Ponte Isonzo.

Čebelno-voščene sveče

priporočam prečastiti duhovščini, cerkvenim oskrbništvom, ter slavnemu občinstvu.

Za pristnost jamčim z 1000 kr.

Z veleštovanjem udani

J. Kopač,

V GORICI, Solkanska cesta šte. 9.

Odlikovana tovarna

in velika

zaloga vsakovrstnega pohištva

Ivan Doljak

v Solkanu pri Gorici, nasproti gostilne Mozetiča (Droč).

Prevzema vsako naročilo v mizarski ali strugarski stroki od priprostega do najličnejšega izdelka.

Izdeluje točno in po najnižjih cenah,

da se ne boji nikake konkurence.

BOGATO
preskrbljena zaloga
obladkov (remeša)
v najrazličnejših
vrstah.

ZALOGA
vseh, k mizarski
in
strugarski stroki
spadajočih potrebščin.

Gosposka ulica št. 14 (blizu lekarne Gironcoli).

Podpisanec uljudno naznanja slavnemu občinstvu, da je otvoril 13. oktobra t. l.

Novo zalogo pohištva, ogledal, slik itd.

v Gosposki ulici št. 14 (blizu lekarne Gironcoli).

Priporoča se posebno novoporočencem za preskrbo vseh mobilij, kakor tudi vsega pohištva, po najnižjih cenah.

Dajalo se bode tudi na obroke, bodisi mesečne ali tedenske. Zagotavlja točno postrežbo in ukusne izdelke po najnovjših zahtevah te stroke. — Nadejaje se obilega obiska iz mesta in dežele, belježi z odličnim spoštovanjem

Anton Breščak.

Gosposka ulica št. 14 (blizu lekarne Gironcoli).

Gosposka ulica št. 14 (blizu lekarne Gironcoli).

Svoji k svojim!

E. SUSTERSIČ & C.

v Stolni ulici št. 13 nasproti veliki cerkvi.

Usojata si priporočati slavn. občinstvu in rojakom svojo

Veliko zaloga krojnega (manifakturnega) blaga

vsake vrste za moške in ženske obleke, kakor tudi vsake vrste modernega blaga za vsak stan, perilo in cvilih iz prvih tovarov, volno in žimo za blazine itd.

Vse se prodaja po jako znižanih cenah in se ne bojimo nobene konkurence. Postrežba je točna.

Svoji k svojim!

Teodor Slabanja

srebrar v GORICI, ulica Morelli 12

uljudno priporoča velečastiti duhovščini svojo znano delavnico za izdelovanje cerkvenih posod in orodij iz srebra in medenine, najboljše kovine po poljubnem slogu in po nizki ceni, da se ne boji konkurence. Stare reči popravi, posrebrni in pozlati v ognju. Izdeluje tudi v ognju pozlačene

strelovođe iz bakra po najboljših iznajdbah. Ilustrovani cenik franko in zastonj.

Da si pa morejo tudi bolj revne cerkve naročiti cerkvenega kovinskega blaga olajšuje jim to zgorej omenjeni s tem, da jim je pripravljen napravljati blago, ako mu potem to izplačujejo na obroke. Obroke si pa preč. p. n. gospod naročevalce sam lahko določi.

Posilja vsako blago poštnine prosto!

FRANC LEBAN

srebrar v Gorici

ulice Municipio št. 8

Priporoča se prečastiti duhovščini cerkvenim predstojništvom in podpirateljem domače umetnosti v najnatancniše izdelovanje monštranc ciborjev, kelihov, tabernakeljnov i. t. d.

Strelovođe iz bakra v ognju pozlačene najboljše iznajdbe, kakor tudi vsakovrstno popravo in pozlačenje.

Staro blago popravi, pozlati in posrebrni. Vse iz najboljše kovine v poljubnem slogu in po nizki ceni.

CENIK

Papir pisemski in uraden 100 pol	od 30 kr. navzgor;
zavitki (koverti) raznovrstni 100	" 20 " "
papir in zavitki za pisma v škatli	" 30 " "
peresa po 144 v škatli	" 25 " "
podobice svetnikov s slov. napisom 100	" 30 " "
tinta, steklenice	" 5 " "
molitveniki (mašne knjige)	" 12 " "
tiskovine za duhovnje kakor v Hil. tiskarni; spovedni listki tisoč črnih 1 gl. 50 kr., rudečih 2 gl., tiskovine za županstva na 1/4 pole 100 kom. 25 kr., na celi poli, kakor proračuni, zapisniki itd. pola 3 kr., trgovski računi tisoč 2 gl. 50 kr. do 5 gl. posestnice (vizitke) 100 — od 60 kr. navzgor;	
album - i za slike in razglednice od 1 gl. 40 kr. navzgor;	
" " spominska vpisovanja od 10 kr. navzgor;	
" " glaske (note) 80 kr.	
i. t. d. vse po najnižjih cenah.	

Za naročila priporoča se najuljudneje

G. LIKAR